

Rok 1918 v našich obcích a naši legionáři

Dětkovice 28.10.2023
kronikář Mgr. Daniel Žák

Do švestek jsme doma!

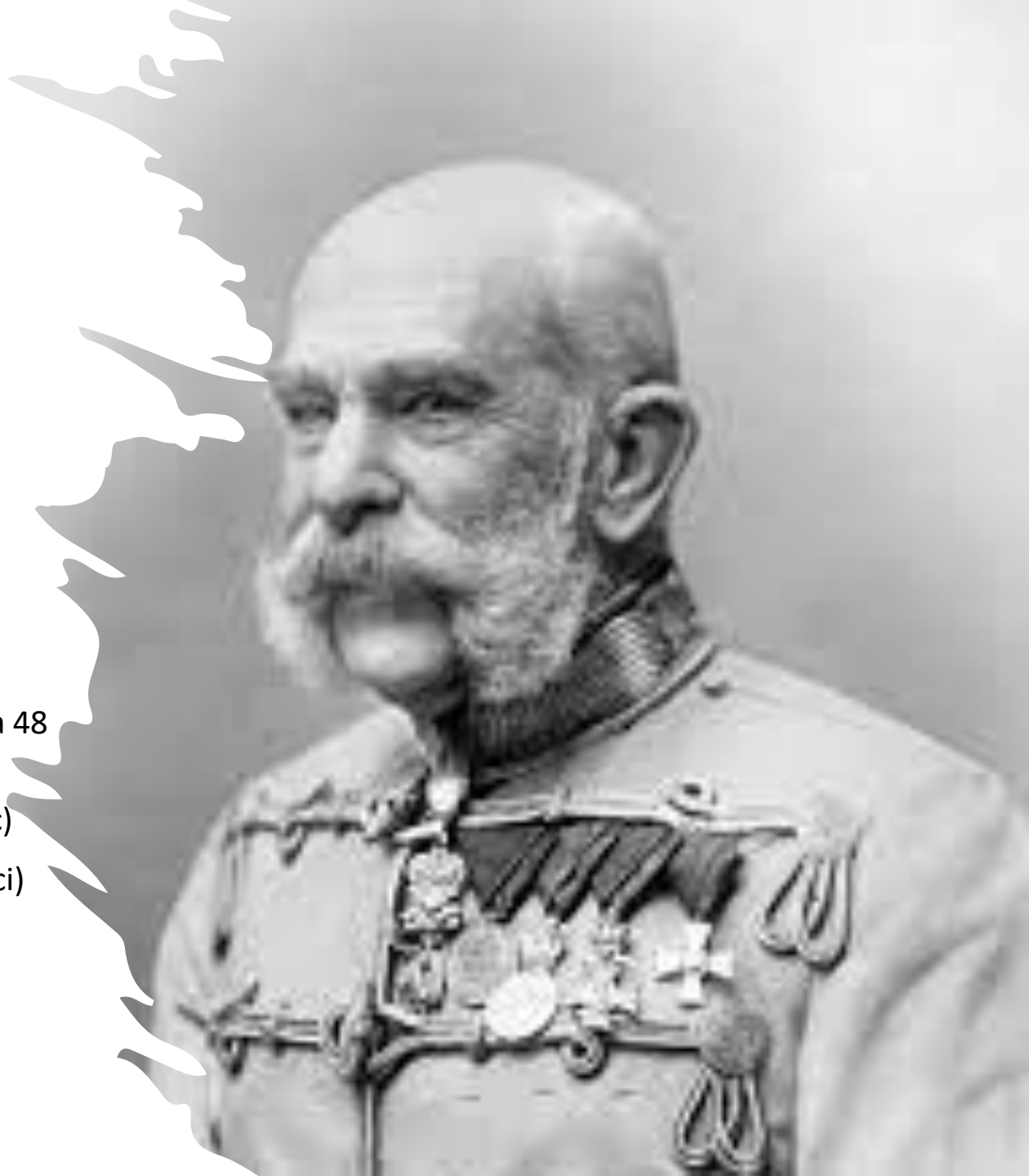
Mobilizace 1914, Velká válka 1914 – 1918,
naši legionáři, vznik Československa, vojenské
manévry 1937, průjezd prezidenta Dr. Edvarda
Beneše a mobilizace 1938 v našich obcích.

Obec Ludmírov • 2022

Za Rakouska-Uherska

- Ludmírov s Dětkovicemi – panství Čechy pod Kosířem
- Milkov s Ospělověm a Kadeřínem – panství bouzovské
- Ponikev – panství Jesenec
- V roce 1900 Ludmírov – 96 domů/572 obyvatel
- V roce 1900 na Dětkovicích – 17 domů/104 obyvatel
- Leden 1913 – nová škola v Ludmírově 1. třída 33 žáků, 2. třída 48 žáků
- V roce 1900 žilo v Milkově – 31 domů/196 obyvatel (1 Němec)
- V roce 1900 žilo v Ospělově – 33 domů/198 obyvatel (3 Němci)
- V roce 1900 žilo v Ponikvi – 57 domech/577 obyvatel

Když mě brali za vojáčka...

- Pro naše občany platila branná povinnost
- Odvody se konaly vždy na jaře – u nich byl přítomen starosta, lékař a doplňující důstojník
- Na vojnu se nastupovalo vždy v říjnu. Celou tříletou vojnu si odsloužila zhruba jedna třetina odvedených. Zbytek dvouměsíční kurz. Dále vojenské cvičení.

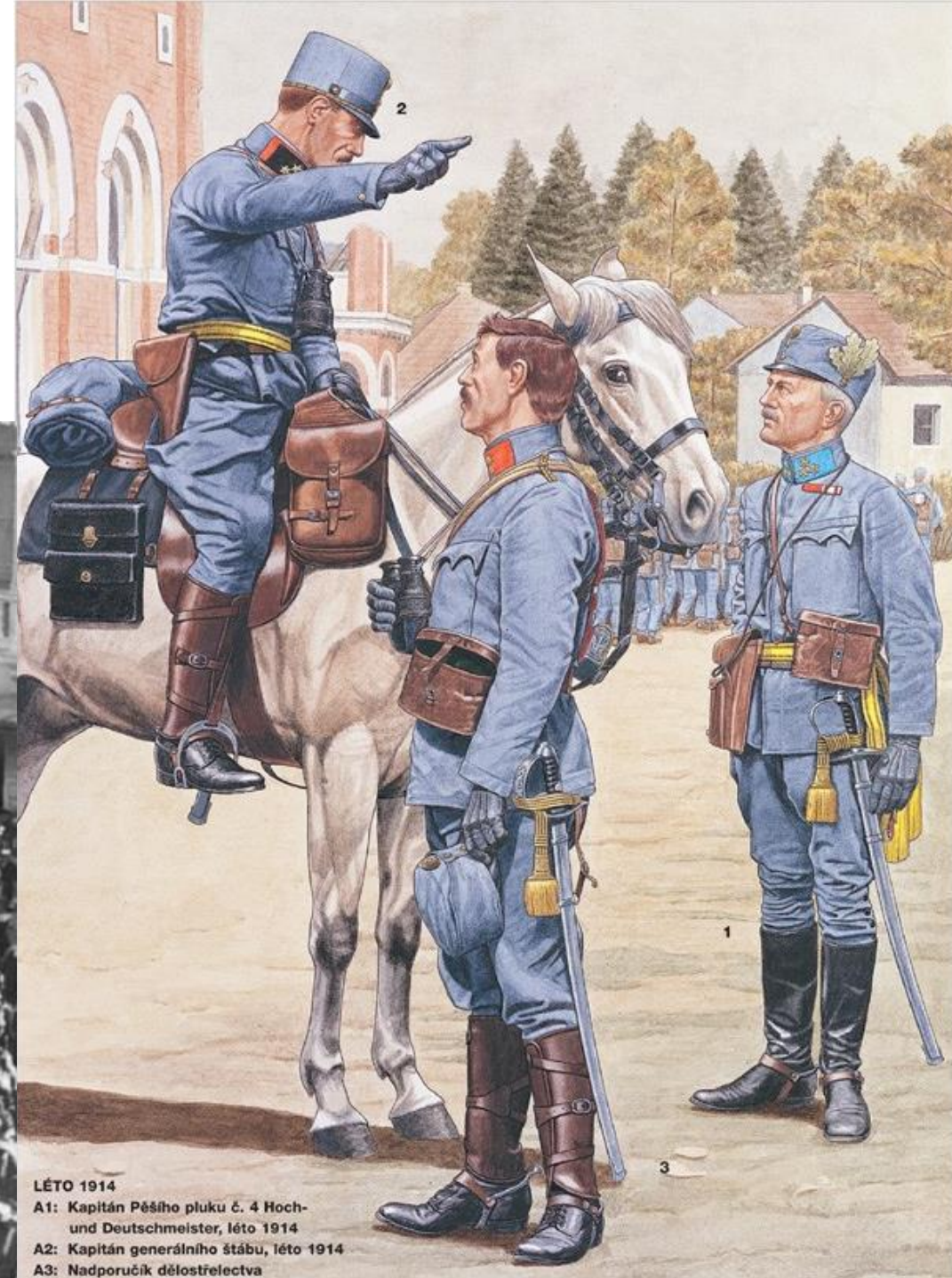
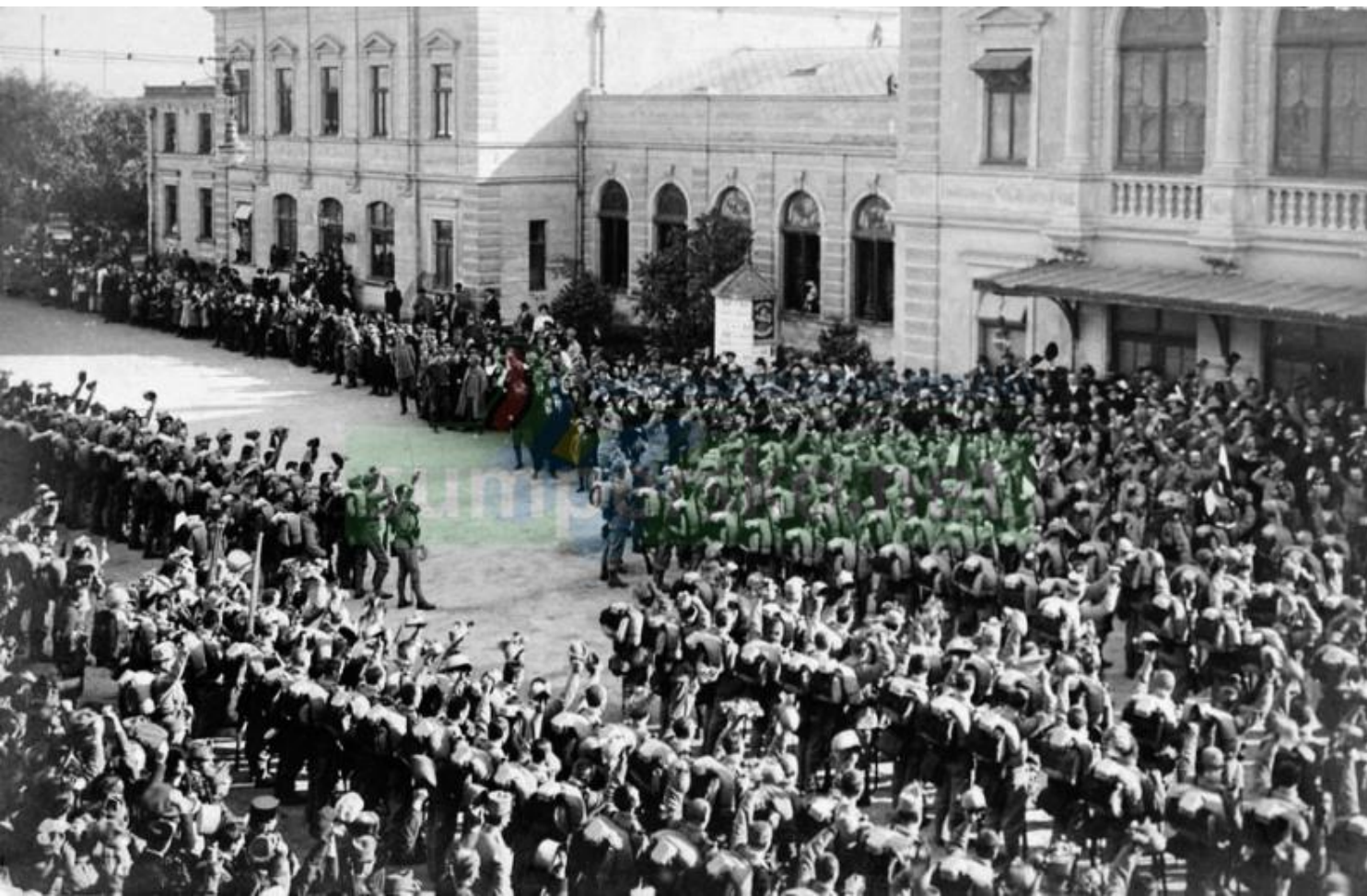
Naši občané doplňovali tyto jednotky:

- 93. pěší pluk
- 54. pěší pluk
- 5. prapor polních myslivců
- 13. zeměbranecký pěší pluk (od r. 1916 – 13. střelecký pluk)
- 46. zeměbranecký kanónový dělostřelecký oddíl
- 46. zeměbranecký houfnicový dělostřelecký oddíl
- 4. zeměbraneckého hulánský pluk
- 12. dragounský pluk
- 2. kanónový dělostřelecký pluk

Pan Kuba z Ponikve. Vojenská základní služba. Konec 19. století.

Velká válka 1914 - 1918

František KUBA, *20.2.1894 Poníkev č. 52,
†16.7.1916 Peremyšl, Horochów, gub. Volyn', Rusko

Do zbraně!

28. 7. 1914 mobilizace v našich obcích
Celkem v letech 1914 – 1918 bylo mobilizováno:

- Z Ludmírova 78 občanů z toho z Dětkovic 8
- Z Ospělova 41 občanů
- Z Poníkve 47 občanů
- Z Milkova 46 občanů
- Z Kadeřína 5, ale bylo jich více

**Válkou prošlo přes 200 našich občanů.
41 se nedočkal konce války, tzn. 20%!**

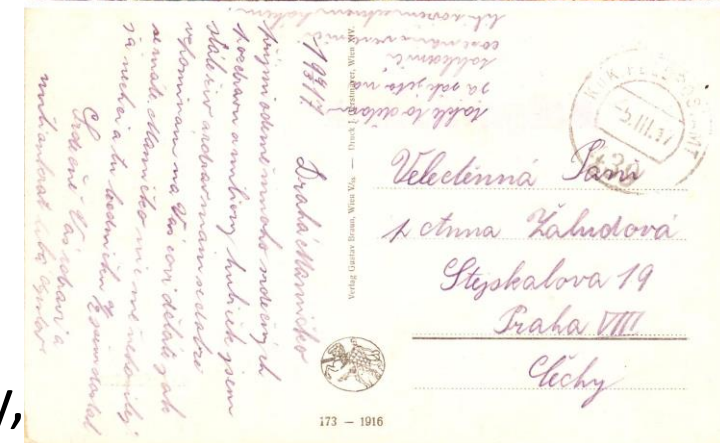
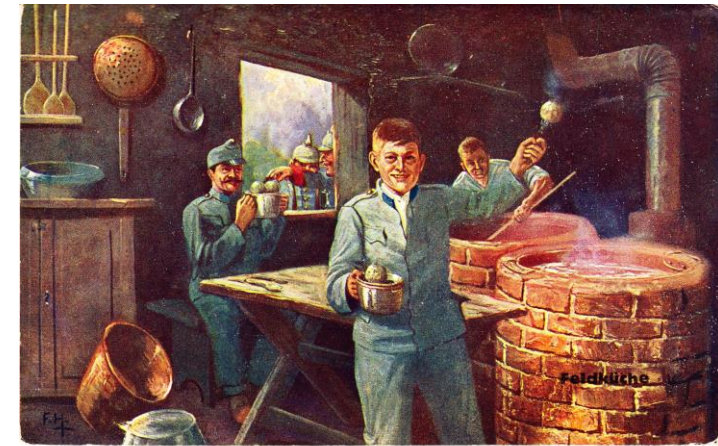

Rok 1914

- 93 pěší pluk: U Gródka u Policzne, u Buszkówa, u Wolbromu, Mototkowicz, Osladič
- 13 zem. pluk: Krasnik, Lublin, Pechov, Ivangorod, Zdzechowice, Olbiecin, Wilkolaz, Niedrzwica, Bogucin, Krzywoploty, Smolen, Sabovice
- Bitva o Halič, ruská armáda postoupila do Karpat, na hranice se Slovenskem. Získali část Bukoviny.
- **Padlí:** František Dolanský z Ospělova. Ladislav Mlčoch z Milkova.
- **Nezvěstný:** Cyril Svozil z Ludmírova.
- **Zajatí:** Coufal Antonín z Milkova a Josef Kolomazník z Milkova.

Boj s vnitřním nepřítelem a propaganda

- Zločin vyzvědačství
- Neoprávněné verbování
- Svádění vojína k protistátní činnosti
- Neuposlechnutí povolávacího rozkazu
- Brancům zakázán odchod do ciziny, omezeno telegrafní spojení
- Zákon o vojenských úkonech (potahy, vozy, pozemky,
- Válečný dohledací úřad - sledoval korespondenci, nálady obyvatel i politicky podezřelé.
- Vojenské zpravodajství, Válečný tiskový úřad aj. Cenzura fotografií, tisku,.
- Propaganda formou letáků a pohlednic

C. a K. polní pošta

- Z domova nedoporučené psaní do 100 g, tj. lístky polní pošty, obyčejné dopisnice, tiskopisy, noviny, vzorky zboží a obchodní dopisy
- Nejoblíbenější levé dopisnice polní pošty (vojáci zdarma), pošty prodávali za 1 h/ks
- Zasíláno jen pouze prostřednictvím polních pošt, civilní pošta měla zákaz
- Jediné spojení , významný morální význam
- Zásilky podléhaly kontrole – nejbližší nadřízený pisatele, kontrolu stvrdil svým podpisem

Válečné výdaje a start nedostatku

- V průběhu války vzrostly veřejné výdaje v obrovském měřítku
- Válečné dluhopisy
- Růst výdajů o 500%
- Projev v nedostatku. Už Napoleon řekl: „Armáda pochoduje na svém žaludku“.
- Ovšem první válka novinka – hlad a nemoci civilního obyvatelstva daleko za frontou a to téměř v celé Evropě
- V Rakousko-Uherské tomu nebylo jinak. Ztenčující příděly, náhražkové potraviny. Nedostatek potravin již po zásadním omezení dodávek obilovin a tuků v důsledku ruského útoku na Halič v roce 1914. Důsledkem byl odpor a vzpoury.

Polní kuchyně

- Snídaně (káva nebo polévka)
- Oběd (polévka, maso, zelenina)
- V mrazech problém – jídlo studené nebo zmrzlé
- Převozní kuchyně M.O9 – tažená dvěma koňmi, s procnou a dvěma kotli a malým topeništěm na dřevo
- Kapacita 50 – 150 osob

Rok 1915

- **93. pěší pluk:** u Vikna, Javornik, říčka Menčilka, svahy Sehlistu, hřeben Svinny, Javornik, Jabluňka, Bogorodčany, Majijampil, Koropce, Ivane-Zolote, Patočišče, řeka Zolota Lyp, Bučač, řeka Seret.

Na italské frontě: boje u Monte San Michele, kóta 111.

- **13. zeměbranecký pluk:** řeka Nida, Chrobez, Klimontov, Demidowka, Kozinek, Skomorochy, Dublany, Wojnica, Dubno.

Na italské frontě: boje u vrcholu Monte dei Sei Busi, kóta 118.

Koncem roku 1915 se situace v Polsku stala pro Rusy neudržitelná. Hrozilo že Němci odříznou část ruské armády. Došlo k vyklizení Polska.

Zajatí: Antonín Václavek z Ludmírova, Antonín Novotný z Ponikve, Augustin Zpaletal z Ludmírova, František Kulíšek z Milkova, Josef Vyroubal z Ludmírova, Cyril Navrátil z Ludmírova (žil v Praze)

Padlí: Adolf Navrátil, Antonín Kučera z Ludmírova, Josef Novotný z Ponikve, Libor Kopka z Ospělova, Jaroslav Petr z Milkova, Josef Dolanský z Ospělova, Jan Slavíček z Milkova.

Nezvěstný: František Burian z Ponikve

Proč si ten střelec nelehá

- Nováčci – dovednosti v boji, nevystavovat se palbě odstřelovače či chránit se před plynem
- Také rozeznat širokou škálu zvuků
- Největší hrozba šrapnelové granáty – bzučící kov, výbuch jako lámání krekrů – šlo o méně hlučné detonace
- Těžké dělostřelecké granáty létaly nad hlavami vojáků a mířily do týlu – dunivé hřmění. Pro nováčky riziko.
- Granáty padaly v celých řetězcích
- Rušní zbraně – hvízdavý hluk kulek. Uměli odlišit střelbu z Mauserky od ručních zbraní.
- V noci rozeznat zvuky pohybů – šustění ostnatého drátu. Ovšem také zvěř. Ti nejzkušenější rozeznali zvíře od člověka ve tmě po zvuku.

Rok 1916

- **13 zeměbranecký pluk** – poziční boje u Dubna, ústup za Styr, Boratyn, Ostrów, Peremyl, Kozin, Bukaczy
- Rusové zahájili Kerenského ofenzívu – dobytá Bukovina a část Haliče
- Do války vstoupilo Rumunsko proti Rakousku-Uhersku

Nezvěstní: Josef Kvapil z Ponikve, Josef Kučera z Ludmírova, Hynek Muzikant z Milkova

Zajatí: Jan Faltýnek z Ludmírova, Ladislav Čížek z Ponikve, Antonín Sedláček z Milkova, Jaroslav Svozil z Milkova, Frantšiek Červinka z Ponikve

Padlí: František Kvapil z Ponikve, Antonín Vyroubal z Ludmírova, František Procházka z Ponikve, František Kuba z Ponikve, Antonín Smítal (tyfus)

Císař Karel I.

- Poslední rakousko-uherský císař a nekorunovaný český král
- V listopadu 1916
- Mírové snahy – nebyl úspěšný, uvolnil domácí režim a částečně obnovil ústavní život. Propustil všechny politické v roce 1917 na amnestii.
- Se svými návrhy přišel pozdě, ústupky už nestačily. Požadovaná byla samostatnost.
- Za manželku Zitu.
- V listopadu 1918 zbaven trůnu zákonem. Zemřel v 35 letech v roce 1922 na Madeiře.
- Ovládal češtinu. Po listopadu 1918 se ze švýcarského exilu marně pokoušel získat politický azyl v Československu.

Rok 1917

- **13. zeměbranceký pluk** –Bukaczy
- **1. prapor 93. pěšího pluku** – italská fronta desátá bitva na Soči
- Boje na východní frontě utichají.

Zborov: Bitva u Zborova představovala součást Kerenského ofenzívy a představovala **první významné vystoupení Československých legií** na východní frontě.

Zemřel: Jan Vyroubal z Milkova (v nemocnici, zajat byl na rumunské frontě v roce 1915)

Zajtí: Josef Vyroubal z Milkova a Antonín Mičoch z Ludmírova

Bombometný oddíl 7.pluku v Berezani r. 1917.

Vývoj v Rusku 1917/1918

- Únorová revoluce. Svržení cara Mikuláše II., nastupuje Prozatímní vláda.
- Říjnová revoluce. 7.11.1917. Bolševici v čele s Leninem a Trockým se zmocnili vlády.
- Vznik Sovětů.
- Občanská válka.
- ROK 1918, jednání bolševiků s Německem o míru od 26. listopadu.
- Brestlitevský mír – 3.března 1918. Ztráta 1 mil. km². Rusko přišlo o Finsko, Pobaltí, část Polska, Ukrajinu, Bělorusko a Besarábii – čtvrtina obyvatelstva i průmyslu.

13. Zeměbranecký pluk v roce 1917 a 1918

- Nečinnost v zákopech u Burkači
- Obnovili technickou rotu, kulometnou rotu a rotu ženistů
- Fronta ustrnula v agónii
- V květnu 1917 přejmenováno na 13. střelecký pluk
- Uzavřením příměří 15. prosince 1917 zde válka skončila, následuje nasazení na východní frontě, kam pluk vyrazil 16. června 1918 ve 13:00 hodin. Cíl: západní břeh řeky Piavy
- Rovný nepřehledný terén. Tři dny bez jídla a munice. Západní břeh byl totiž spojen mostem, který byl neustále ostřelován. V rovině byl problém se krýt. Na italskou frontu se ještě vrátíme.

V zajetí a vznik legií

- Ve Francii, Rusku a Itálii. Ale také Srbsko. Dobrovolci v anglické a americké armádě.
- V Rusku: 1. až 12. střelecký pluk
- 1. až 3. dělostřelecký pluk
- 1. a 2. jezdecký pluk
- Sedm nemocnic

Fungování legií

- Nejen boje s kolčakovci, bolševiky, Burjaty nebo Čínany
- Oprava tratí, kultura i sport
- Zákopové umění – výrobky z nábojnic, malířské i literární
- Oblíbená byla i zábava s medvědy
- Redakce Českého deníku

Redakce Čs. deníku ve vagoně v dubnu 1918

Význam založení československého vojska

- Otázku vztahů Čechů a Slováků otevřeli příslušníci americké emigrace v roce 1915
- Průlom po bitvě u Zborova. Úspěch legií obletěl svět.
- Francouzský prezident Poincaré: „Čechoslováci si vydobyli na Sibiři, ve Francii a v Itálii svého práva na nezávislost“.

V Evropě se válka chýlila ke konci, pro čs. v Rusku však boj pokračoval. Jejich pouť ruskou tajgou od nádraží k nádraží mezi nepřehlednými skupinami proměnlivých spojenců i nepřátel se otiskla do historie jako sibiřská anabáze.

1918

- Německé velení vsadilo vše na jednu kartu, ještě než dorazí vojenské síly USA
- K vítězství na západní frontě byli Němci blízko
- Po prohře němečtí spojenci začali postupně vést jednání o příměří
- Hroucení jejich armád, tak nabízeli příměří nakonec sami.

Rok 1918

- **13. zeměbranecký pluk:** San Dona di Piave, Trzza, Sand Dona di Piave
- **1. prapor 93. pěšího pluku:** Monte Tomba, Monte Grapa – zařazen do 119. pěšího pluku.

Zajatí: Josef Slouka z Milkova

Padl: Felix Zapletal

Poslední padlý Velké války Josef Muzikant z Milkova, sloužil u 13. střeleckého pluku jako trubač.

Zajat: 4. listopadu 1918! na italské frontě Antonín Veiss z Ponikve. Někteří zajatí strávili v zajetí ještě celý rok 1919.

Padl 6. listopadu 1918! 8.11.1918 byl pohřben ve Fiera di Primiero (Itálie).

Avšak dále umírají naši občané na následky zranění na nemoci v letech 1919 i 1920.

Na italské frontě

Statečnost rakousko-uherských vojáků

- RU vojáci bránili proti Italům bratry Slovince proti okupační armádě
- Existovala silná sympatie mezi oběma národy
- Čeští vojáci v rakouských uniformách, kteří byli odvedeni na rakousko-italskou frontu, se dostali do války, která byla ještě strašnější než boje na západní frontě
- Vstupem Itálie do války, Itálie věřila v rychlý průlom.

Boje na italské frontě

Na jaře roku 1918 byli muži z I. praporu 93. pěšího pluku zařazeni k 119. pěšímu pluku.

Oblast Monte Tomby a Monte Grappy

- Nebezpečí při nošení střeliva
- Desky na provizorní chaty
- Pokud nebyli muži v první linii, odpočívali ve vesnici Belluno. Sem pronikaly zprávy o protirakouských náladách v Čechách.
- Na Monte Grappa – první linie se obsazovala jen v noci, zbytek byl v kavernách. Služba trvala 24 hodin.

Vzpomínka polního myslivce z italské fronty

„Vše, co šlo, jsme naházeli na předprseň – kameny, mrtvoly, zeminu, kusy dřev...až jsme před sebe navršili vysoký ochranný val...Brzy dopadaly dělostřelecké granáty. S vytím se trhaly v kupách mrtvol, které jsme navršili před naším zákopem, jejichž kusy létaly na všechny strany. Žádnou řečí nelze popsat hrůzy, které následovaly. Nepřetržitý hřmot, výbuchy a vytí, šílený řev a chrapot raněných a umírajících.

Skončilo ostřelování...Zvedl jsem hlavu. Vedle mě ležel kus lidského hrudníku a lebky. Sténající ranění se váleli v blátě – o možnostech jejich obvázání nebylo ani řeči...”

U Monte Grappa

- Od listopadu 1917 se stala **hora Monte Grappa** významným místem, na němž se uskutečnily těžké boje, které jsou nazvané pod souhrnným názvem bitva na Piavě.
- Opevnění na hoře bylo posledním obranným pásmem Italů, které leželo před městem Benátky.

Ze vzpomínek vojáka:

„Spojení fronty s týlem nebylo v této oblasti vůbec jednoduché. Velmi četné horské hřbety probíhaly rovnoběžně s frontou a byly přirozenou překážkou. Hluboká údolí vyhlodaná divokými potoky se dala překonat jen s největšími obtížemi a všechna sedla a přechody byly nepřítelem dobře známé a ostřelované“.

Boje na Piavě

- Vojska RU se po bojích na Piavě rozkládají
- Nárůst dezertérů
- Výskyt malárie
- Nedostatek potravin
- 13. střelecký pluk u Ganigy – v červenci 1918 zůstalo schopno jen 344 mužů. Přesun k jinžnímu okraji Piavy – Ceggia.

- **13. střelecký pluk** – rozkaz provést v noci 17. -18. června útok. Pluk vyrazil. Zastaven. Zakopán a odrážel protiútoky. 19.6. italové nasadili pancéřové auta, které způsobily těžké ztráty II. praporu.
- Právě zde byli nasazeni Češi...Pomocí dvou lanových prámů, ostřelování Italy, se vrací zpět na východní břeh. Těžké ztráty. Z pluku padlo 140 mužů, raněno bylo 760 mužů, zajato 60 mužů. 150 bylo nemocných.
- Nové boje 24. června 1918. První linie. Útoky nepřátelského letectva. Do 5. července byl pluk bojově vyčerpán. 5.7. odeslán na zotavenou. Za účast v bojích u San Dona di Piave bylo pluku vysloveno nejvyšší pochvalné uznání od císaře.
- Červnové těžké boje na Piavě stálo 12 tisíc mužů život. 80 tisíc jich bylo raněno, 25 tisíc mužů onemocnělo a 26 tisíc zůstalo nezvěstných, převážně se utopili nebo byli zajati.
- Zásobování se tenčí. Vliv malárie. se jednotlivé setniny pluku – do dvou slabých praporů sestávají z pouhých **Koncem října 40 bojeschopných mužů!**

Hlad a nedostatek

- Před válkou metrák brambor za 6 Kč, cigareta uherka byla za 1 halíř, litr piva za 48 halířů, 1 litr vína za 1,2 Kč, 1 kg zrnkové kávy za 3,80 Kč.
- Míchání tabáku – 50% dubového listí, pivo bylo z řepy i pýru, kávu vystřídala cikorka
- Pojídání ježků, vran, koček, veverek
- Zeleninu nahrazovala lebeda, šťovíky, kopřivy
- Nedostatek tuků a omastků. Mnohde maštěno svíčkami
- Šatenky, rekvizice, nedostatek kovů. Přídělové listy jednou týdně, následně co dva týdny. Hospody nařízeny bezmasé dny.
- Zabavována rolníkům úroda. Soupisy obilí. Ztráta pracovních sil, potahů, nedostatek osiva, brambor. Za zatajování zásob pokuta 5 000 Kč.
- Rozmáhal se černý obchod. Prudký růst cen i u oblečení. Povinnost přispět na sbírky, brát si půjčky na válku atd. atd.

Události roku 1918

- 6. ledna – Tříkrálová deklarace
- 21. května – Rumburská vzpoura
- 30. května – Pitsburská dohoda
- 13. července – Vznik Národního výboru
- 14. října – Generální stávka
- 18. října – Washingtonská deklarace
- 26. října – Filadelfská dohoda
- 27. října – KAPITULACE Rakouska-Uherska
- 28. října – proklamace československé státnosti

revoluční den 28. říjen 1918

Československý stát prohlášen.

Lide československý!

odvěký sen stal se skutkem.

Československý vstoupil dnešním dnem v řadu samostatných kulturních

odkladná opatření. V hodinách poledních zá-
stupcové Národního výboru místopředseda
Svehla, dr. Rašín, dr. Soukup a posl.
Stříbrný odebrali se na místodržitelství.
Hr. Coudenhove byl už odejel do
Vídně. Záměry Národního výboru zná.

ský policejní ředitel dal
služeb Národního výboru.

V Národním divadle

V Národním divadle zahrál ončas-

Občané!

Československý stál jest konečně skutkem.
Stali jsme se svobodnými a jest na vás, abyste
ukázali, že dovedete žít jako svobodní občané.

Zachovejte důstojný klid při projevech své
radosti a nadšení, šetřte v každém případě
osobní svobodu a majetek každého. Budte
pamětlivi slov Kollárových:

**„Svobody kdo hoden,
svobodu zná vážit každou.“**

Vyčkejte pokynů Národního výboru, před-
stavujícího dnes národní vládu.

Na zdar!

V Praze, dne 28. října 1918.

Prof. Dr. J. Deyl, Václav Stěpánek,
Dr. Frant. Soukup, J. Matuší, Al. Simonides
jménem občanstva Pražského.

Z italská fronty dnes
Od počátku války , kterou Itálie 23. 5. 1915 vyhlásila Rakousku-Uhersku, bylo hlavním italské armády dobýt rakousko-uherské přístavní město Terst. Pokusila se o to celkem v jedenácti bitvách na řece Soči. Jedeme k ní.

Italská fronta dnes

- První bitva se zde koná již v roce 1915.
- Naši občané jsou zde zapojeni v roce 1917, kdy probíhá desátá (květen, červen) a jedenáctá bitva (srpen, září).
- V desáté bitvě činí rakouské ztráty 75 000 tisíc padlých.
- V jedenácté Rakušané přišli o 105 000.
- Celkově v těchto 11 bitvách bylo zraněno, zajato nebo zmizelo přes milion vojáků z obou stran.

Italská fronta dnes

- Od 24.10. – 18.11.1917 proběhla dvanáctá bitva na Soči.
- Nastal průlom. Byla prolomena obrana, dobyto městečko Caporetto a vojska pronikal do benátské nížiny.

Krvavá Soča

- Italové ustupují z celé korutanské a dolomitské fronty, vyklízejí oblast Planiny sedmi obcí a zaujaly obranu na Monte Pasubio, Monte Zovetto, Monte Grappa, odtud k Piavě a podél toku k Benátskému zálivu.
- Italské ztráty dosáhly výše 286 000 mužů z toho 265 000 zajatých!
- Rakušané, kterým pomohli Němci, ztratili 20 000 mužů. Ovšem, započítáme-li předchozí bitvy, tak dostat se za tuto řeku stálo ohromné ztráty. Padlo, zajato či raněno bylo 434 000 rakousko-uherských vojáků. Italské ztráty činily 870 000 padlých.

Tip: Muzeum Kobarid (Caporetto) /Slovinsko/

- Místo nejkrutějších bitev mezi Rakouskem-Uherskem a Itálií na tzv. sočské frontě
- K vidění fotografie, uniformy, předměty denní potřeby vojáků
- Multimeidální expozice kaverny s italským vojákem, který píše dopis domů.

Řeka Soča, která tvořila překážku k Terstu. Italský název řeky zní Isonzo. Současně s boji na Soči probíhaly i těžké boje v Alpách na rakousko-italské hranici.

- Do dvanácté bitvy na Soči bylo zapojeno Německo. Právě zde si Němci a Rakušané vyzkoušeli taktiku malých úderných skupin, později využívanou zejména na francouzské frontě, ale také Čechoslováky u Zborova.

Hráz proti nepříteli

- Opevnění hranice mezi Rakousko-Uherskem a Itálií
- 22 pevnostních komplexů o délce 600 km, hloubka 30 km
- Opevnění Jižního Tyrolska a Korutan, již po roce 1830
- Pokračuje se i po vypuknutí války v roce 1914
- Používá se horká novinka – železobeton
- Útokům Italů v roce 1915 tridentské pevnosti odolaly
- Získány zkušenosti pro fortifikační stavitelství 20. a 30. let 20. století

Pevnost Kluča (Kluže)/Slovinsko

- významná slovinská kulturní památka.
- Jediná zachovalá z tzv. „Korutanských pevností“
- Jedna z mála udržovaných alpských rakousko-uherských pevností vůbec.
- její vnitřní vybavení se nezměnilo.
- štíty dělostřelecké střílny střílen a opancéřovaná kopule, která sloužila jako pozorovatelná

Specifikum italské fronty

- Boje v horském terénu byly specifické.
- Hloubeny byly podzemní tunely a skrýše.
- Zákopy se kopaly jen tam, kde to terén umožňoval. Boje v nich probíhaly tvrdým způsobem, vázlo zásobování.

Italská fronta

- Vázlo zásobování
- Vojáky trápil hlad, chlad, studený vítr a vysokohorské počasí, zvláště v zimě.
- Na vrcholky hor se musely přepřavit nejen pušky, kulomety, děla a munice.

-
-
- Italům se průlom nepodařil. Klesala bojová morálka i zázemí.
 - Počet zajatců stoupal a útočnost italské armády začala klesat.
 - Síla rakouské armády rostla. Po porážce Srbska a uvolnění ruského tlaku v Haliči zůstala jen italská fronta.
 - 12. bitva na Soči znamenal mnohdy útěk a ústup o 150 km až na Piavu.

Italská fronta

- Bojovalo zde v řadách rakousko-uherské armády spoustu Čechů. Rakušané zde nasazovali Čechy raději, než na východní frontě, protože tam byly časté dezerce.
- Ovšem proti Čechům se objevili noví bojovníci – Češi...

K uniformám

- V zimě měli zimní kabáty
- Pušky Mannlicher vz. 1895, ráže 8 mm
- Ocelová přilba od roku 1916
- V průběhu roku mizely límcové výložky
- Barva uniform – změna v roce 1915 barva štičí šedi na uniformy v barvě polní šedi
- Náhražkové tkaniny – od šedozelené po šedohnědou

Naši legionáři v Itálii

Josef Slouka z Milkova

- Horský myslivec. Zajat v místě Monte Bello (kóta 712).
- 33. střelecký pluk, boj na Slovensku

František Červinka, nar. v Ponikvi (Jaroměřice) - četník

- Zákopník. Zajat 1916 u Nové vsi, Rus.f.

Sloužil u VI. Divize, na štábu, boje o Slovensko

Antonín Veiss z Ponikve

- 4.11.1098 zajat v den, kdy italské velitelství přijalo rakouskou kapitulaci. K 33. střeleckému pluku.

Vznik československého vojska v Itálii

- **21. duben 1918** – smlouva o zřízení československé armády uzavřená mezi vládou Itálie a ČsNR, zastoupenou Štefánikem
- Začíná nábor mezi zajatci
- Postaveny 4 střelecké pluky: 3 prapory. Prapor tvořen 3 pěšími a jednou kulometnou rotou., jednou údernou četou. Štábní rotu, velitelství služeb, hudbu, zákopníky a další podpůrné jednotky.
- Češi a Slováci velitelé čet, zbytek Italové. Síla italské divize 12 tis. mužů.

Československé střelecká divize v Itálii

Československá VI. střelecká divize
tvořena 31. až 34. střeleckým plukem

Velitelství divize, 12. čs. střelecké brigády, **33. střelecký pluk** a náhradní těleso byly umístěny ve Folignu.

Velitelství 11. čs. střelecké brigády a 31. čs. střelecký pluk v Perugii.

32. čs. střelecký pluk v Asisi

34. čs. střelecký pluk ve Spoletu.

Kde to začalo?

33. střelecký pluk

- Padula vojenská přísaha

Legie – 33. střelecký pluk

Boje legií na řece Piavě

- Pluk odeslán 19. května 1918
- Prapor 17. června se soustředil u San Dona di Piave – odražení rakousko-uherského útoku
- Prapor zajal 300 nepřátel

Minomety 33. střeleckého pluku

Slavnostní předčítání smlouvy o
povolení čs. vojska v Itálii v
zajateckém táboře Padula

Kaverna pod kótou Doss Alto

- Příchod I. praporu 33 čs. střeleckého pluku z bojů na řece Piavě.
- Na transparentu je napsáno „vítězným bratrům vracejícím se od Piave!“

Boje o kótu Doss Alto

- 21. září 1918
- Obranu řídil velitel XII. Kulometné roty 33. čs. střeleckého pluku
- Politický význam

Odvrácená strana

- Nejvíce popravených legionářů
- Největší počet zajatých legionářů pocházelo z výzvědných rot
- Zajatí byli na Piavě i na Doss Alto
- Zastřeleni a oběšeni
- Veřejně pro výstrahu ostatním

Rakousko-Uhersko vypsalo odměnu:
dovolenka a 300 K za každého zajatého
legionáře

Boje na Doss Altu kóta 703

- Od poloviny srpna 1918
- Tvořit hlídky, posilování zákopů
- 21.9.1918 v 5:50 po 2 h dělostřelecké palbě zaútočil RU prapor.
- Útok ze 3 směrů.
- V 18 h večer pozice již obsazeny jako před útokem.
- Politický význam.

Z našich obcí
pocházelo **24**
legionářů, z nichž se 22
vrátilo do vlasti

- **S Ludmírovem** bylo spjato **7** legionářů – 6 v Rusku (-1P), 1 ve Francii.
- **S Ponikví** **5** legionářů. 2 v Rusku, 1 v Itálii a 1 ve Francii.
- **Z Milkova** pocházelo **10** legionářů. 9 v Rusku, 1 na Italské.
- **Z Ospělova** **2** legionáři. 2 v Rusku.

První světová válka
skončila podpisem
příměří 11. listopadu
1918

- Rakousko-Uhersko zmobilizovalo 7 800 000 mužů, z nichž 1 200 000 padlo
- Z českých zemí bylo odvedeno 1 300 000 mužů, z nichž **300 000 padlo nebo zemřelo** na následky válečných zranění.

13. Zeměbranecký pluk rakousko-uherské armády

- Zanikl v roce 1918
- Prošlo jim 20 tisíc našich mužů
- Padlo 1 150
- Raněno 4 770
- Zajatých a nezvěstných 7 400

Návrat italských legionářů

- 10 000 střelců
- 250 jezdců
- 150 kulometů
- 60 děl

Po přehlídce v prosinci 75 vlakových souprav o 3 000 vozech do Československa.

Střety s Volkswheru a Sicherheitswehrem. Pak boje na Slovensku.

Kdo je to?

Rok 1919

- Boje o Slovensko

Československá republika

- Národní shromáždění vydává zákony
- Zrušení šlechtických titulů
- Zavedení osmihodinové pracovní doby
- Zavedena podpora v nezaměstnanosti
- Zavedena ochrana žena a dětí v průmyslu
- Zřízeny dvě vysoké školy – v Brně a Bratislavě
- Vznikají urbanistické celky – Velká Praha apod.
- Možnost dána i volit ženám od 21 let
- Revoluční úsilí ukončeno přijetím ústavy v roce 1920

Česká soldateska s kulomety a bodáky

- po 11. listopadu, kdy kapitulovalo Německo musela československá vláda zasáhnout v pohraničí.
- 22. 11. Německé Rakousko vyhlásilo Brno, Olomouc a Jihlavu a pohraničí za své.
- Nastupuje československé vojsko. Napřed Most.
- Mariánské Lázně. Šumpersko. Jižní Morava i Čechy.
- Do obsazování vzbouřených provincií se zapojily i některé jednotky italských legií.
- V únoru 1919 se konaly první volby do NS Rakouska a „čeští“ Němci se jich jako „občané Německého Rakouska“ mohli zúčastnit. ČS. vláda odmítá. Němci dělají generální stávku.
- V březnu nápisy typu „Pryč s českou tyranií“ apod. Konflikty v Kadani apod.
- Po stabilizaci nebyl klid. Německý tisk, slibuje, že své touhy po sebeurčení se nikdy nevzdají a nedopustí, aby česká soldateska vystupovala proti pokojným českoněmeckým lidem...

21.12.1918 příjezd Masaryka do Prahy a další úkoly

- Zajištění Těšínska – 24. – 30. ledna 1919. Padlo 44 vojáků
- Boje s Maďarskem o Slovensko – 1918-1919 (poslední boj 4.8.1919). Padlo 860 vojáků.

Rok 1919

- 1. 1. obsazení Bratislavy (Prešpurku)
- 23. 1. bojové akce na Těšínsku
- 25.2. přijata měnová odluka od Rakouska, zákon o kolování peněz
- 16.2. zákon o pozemkové reformě
- 8.5. dohoda o připojení Podkarpatské Rusi k Československu
- 15.6. Dohodové mocnosti určily definitivní podobu hranic Československa. Probíhají volby do obecních zastupitelstev
- První státovka v hodnotě 100 korun
- 28. 9. Čs. vojsko na Rusi zahájilo evakuaci jednotek ze Sibiře na Dálný východ
- Za státní svátek byl vyhlášen 28. říjen
- 11. 11. zákon o tom, že akciové společnosti musejí mít sídlo v Československu
- 12.12. emise známek s přetiskem Pošta československá 1919

Kolkování peněz od 3. do 9. března 1919

- Kolkování rakouských a uherských bankovek, z nichž se staly československé bankovky v poměru 1:1
- Byly postupně vyměňovány za československé státopky
- První z nich 100 Kč, pak 5 000 Kč.

POZEMKOVÁ REFORMA

- Zábor orné půdy nad 150 ha a veškerá půda nad 250 ha
- v roce 1920 přijat přidělový zákon – malorolnictvo – rozšíření malých a středních hospodářství
- odpadá revoluční vlna s požadavky na kolektivní zemědělství
- silná vlna malých a středních rolníků tvořilo politickou oporu meziválečného hospodářství

T. G. Masaryk, M. R. Štefánik A. Rašín

- **Masaryk:** po vypuknutí války v zahraničí, kde 6. 6. 1915 vyhláší odboj proti habsburské monarchii. Od roku 1915 sídlí v Paříži. 14. října 1918 zvolen prezidentem.
- **Štefánik:** na počátku války povolán do francouzské armády. Byl pilot u letectva. Bojoval v Srbsku. Podílel se na vzniku čs. rady. V roce 1915 potkal v Paříži E. Beneše. Myšlenka samostatnosti. Zakládá vojsko ve Francii. Při cestě do Československa 4. května 1919 těsně před přistáním se jeho letadlo zřítilo na letišti Ivánka nedaleko Bratislavy. Havárii nikdo nepřežil.
- **Rašín:** Ministr financí. Příznivec vyrovnaného rozpočtu. Značné problémy. Nízké mzdy, drahé zboží, znevýhodnění export. Spor s legionářskou obcí. 5. 1. 1923 postřelen Josefem Šoupalem (vyfasoval 18 let). Zemřel po šesti týdnech. Jeho portrét zůstal na rubu 20 Kč bankovky z roku 1926.

První vláda a parlament

- **Dvě levicové strany** – Československá sociální demokratická strana a Česká strana národně sociální – vytvořily v roce 1918 levicový blok s názvem Socialistická rada Československá, která se stavěla proti Národnímu výboru československému.
- Národní výbor 14. listopadu 1918 zanikl. Místo něj bylo založeno Revoluční národní shromáždění (parlament, měl fungovat do voleb, tzn. do roku 1920). Premiérem byl zvolen Karel Kramář. Nevydržela. Obecní volby jí zlomily vaz. Kramářova Československá národní demokracie utrpěla drtivou porážku. Zvítězila levice. Kramář byl odvolán a vláda přijala demisi. Nový premiér Vlastimil Tusar z ČSSD.

Výsledky obecních voleb (15.7.1919)

- Sociální demokraté 32,5%
- Socialisté 17,3%
- Agráři 15,3%
- Lidovci 9,8%
- Národní demokraté 9,6%

VELKÝ STÁTNÍ ZNAK. Právo na užívání prezidentská kancelář.

MALÝ STÁTNÍ ZNAK. Především na vojenských uniformách.

Uzákoněno 3. března 1920

Rok 19120

- 20.1. Československo a Rakousko navázaly diplomatické styky
- 7.2. uzavřeno příměří mezi legionáři na Rusi a Rudou armádou
- 29.2. schválena ústava a zákon o župních a okresních úřadech
- 30.3. přijat zákon o československých symbolech
- 18.4. volby do PS NS
- 4.6. v Trianonu podepsána mírová smlouva, která kodifikovala hranici s Maďarskem
- 28.6. Rozdělení Těšínska
- 14.9. Tusar podává demisi, jmenován Jan Černý
- 28.9. německé obyvatelstvo v Teplicích vyvolává nepokoje
- 10.12. radikální levice vyhlásila generální stávkou, jež v Hodoníně, Kladně nebo Třebíči přešla v pokus o revoluci
- 17.12. po vyhlášení stanného práva skončila generální stávka porážkou levice, zahynulo celkem 13 osob

Od té doby co
kávu piji s

Oströměřskou
cikorku

a sladovanou žitnou kávu,
Jsem veselá a zdravá.

Má zlatá dceruško, uvař mně kafičko
z obilné kávy „Mařenky“ a cikorky „Milky“.
Český to výrobek, cestu si klestí,
aby si vydobyl chválu a štěstí.
Pamatuj sobě, že v dnešní době nejlepší heslo zní:
„Národ sám sobě“.

Připomínky výročí:

28. říjen – Den vzniku samostatného státu

11. listopad – Den veteránů

17. listopad – Den boje za svobodu

V České republice se nachází **1 541 pomníků** obětem 1. světové války.

V Ludmírově pamětní deska, napřed na hasičárně později na kamenném podstavci (deska od 26.8.1923 do října 2018).

28.10.2018 odhalen nový pískovcový pomník s novou deskou.

Pamětní deska byla vysvěcena 16.11.2019.

vzpomínka na naše padlé bratry hasiče a občany ve Velké válce 1914-1918

19.11.2022 Křest brožury
a pietní akt. Ludmírov 640 let, SDH 140 let.

Vydaná brožurka v roce 2022

Do švestek jsme doma

- Mobilizace 1914
- Velká válka 1914 – 1918
- Naši legionáři
- Vznik Československa
- Vojské manévry 1937
- Průjezd prezidenta E. Beneše
- Mobilizace 1938

Do švestek jsme doma!

Mobilizace 1914, Velká válka 1914 – 1918, naši legionáři, vznik Československa, vojenské manévry 1937, průjezd prezidenta Dr. Edvarda Beneše a mobilizace 1938 v našich obcích.

Obec Ludmírov • 2022